

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความร่วมมือในการใช้ยาในการเป็นตัวแปรแทรกซ้อนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะซึมเศร้ากับการควบคุมระดับน้ำตาล ให้อารมณ์แบบการศึกษาภาคตัดขวางในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 จำนวน 303 ราย ณ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง มิถุนายน 2550 ภาวะซึมเศร้า และความร่วมมือในการใช้ยาประเมินโดยใช้แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า Center for Epidemiologic Studies-Depression scale (CES-D) และแบบวัดความร่วมมือในการใช้ยา Morisky Medication Adherence Scale (MMAS) บ่งชี้การควบคุมระดับน้ำตาลโดยใช้ระดับ Glycosylated hemoglobin (HbA_{1c}) ใช้การวิเคราะห์ตัวแปรแทรกซ้อนในการทดสอบว่า ภาวะซึมเศร้ามีผลต่อการควบคุมระดับน้ำตาล โดยลดความสามารถของผู้ป่วยที่จะร่วมมือต่อแบบแผนการใช้ยา ผลการวิจัยพบว่าคะแนน CES-D มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคะแนน MMAS (สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน; $\beta=0.155$, $p<0.05$) และคะแนน MMAS มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับ HbA_{1c} ($\beta=0.191$, $p<0.05$) การทดสอบของโซเบล บ่งชี้ว่าผลของตัวแปรแทรกซ้อนมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z=2.11$, $p<0.05$) อย่างไรก็ตาม เมื่อควบคุมปัจจัยอื่น ได้แก่ อายุ ดัชนีมวลกาย จำนวนรายการยาเม็ดลดน้ำตาลในเลือด และจำนวนรายการอินซูลิน ในแบบจำลองถดถอย พบว่าคะแนน MMAS ไม่ได้เป็นตัวแปรแทรกซ้อนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะซึมเศร้ากับการควบคุมระดับน้ำตาล ($Z=1.82$, $p>0.05$) การวิจัยนี้ ไม่สนับสนุนว่ามีตัวแปรแทรกซ้อนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะซึมเศร้า กับภาวะน้ำตาลสูงในเลือดโดยลดความร่วมมือในการใช้ยา อย่างไรก็ตาม ควรมีการคัดกรอง และรักษาภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 เพื่อเพิ่มความร่วมมือในการใช้ยา

This study was aimed to determine whether medication adherence mediated the relationship between depression and glycemic control. A cross-sectional study of 303 type 2 diabetic patients treated at outpatient department of Police General Hospital, Bangkok, from January to June 2007. Depression and medication adherence were assessed using The Center for Epidemiologic Studies-Depression scale (CES-D) and Morisky Medication Adherence Scale (MMAS). Glycosylated hemoglobin (HbA_{1c}) was the index of glycemic control. A mediation analysis was used to determine whether depression affected glucose regulation by limiting patients' ability to adhere to medication regimen. Results of the study indicated that the CES-D scores were significantly related to the MMAS scores (Pearson's correlation coefficient; $\beta=0.155$, $p<0.05$) and the MMAS scores were significantly related to the HbA_{1c} levels ($\beta=0.191$, $p<0.05$). The Sobel test indicated that the mediation effect was statistically significant ($Z=2.11$, $p<0.05$). However, when controlling for confounding factors such as age, body mass index, the number of oral hypoglycemic agents and insulin items in the regression model, the MMAS scores were not mediated the relationship between depression and glycemic control ($Z=1.82$, $p>0.05$). These finding do not support mediation of the depression-hyperglycemia relationship by lower medication adherence. However, screening and treatment of depression among patients with type 2 diabetes may improve adherence to medication.